

СЛОБОДА ПРОМЕТА РОБЕ ПРЕМА СПОРАЗУМУ О СТАБИЛИЗАЦИЈ ИИ ПРИДРУЖИВАЊУ И ЦЕФТА

Предавач: доц. др Марко Јовановић (Универзитет у Београду)

Број часова наставе: 8

Курс почиње разматрањем кључних појмова споразума о слободној трговини, а то су у првом реду порекло робе и њено сврставање. Принципи одређивања порекла робе садржани у члану 23 Царинског кодекса Европске уније релевантни су и за утврђивање порекла робе у контексту примене споразума о слободној трговини међу државама југоисточне Европе. Што се тиче правила о сврставању, пажња ће бити посвећена Комбинованој номенклатури, јер и члан 2 ЦЕФТА и члан 18 ССП упућују на овај акт за потребе утврђивања правила и методологије сврставања. Како би се правила о одређивању порекла робе и њеном сврставању боље разумела, биће корисно анализирати релевантну праксу форума за решавање међународних трговинских спорова, што ће помоћи да се јасније прикаже начин тумачења одредаба које ће бити у фокусу курса.

И ЦЕФТА и ССП забрањују увођење било каквих нових квантитативних ограничења, мера које имају исто дејство као квантитативна ограничења и дажбина које имају исто дејство као царине, и налажу да се постојећа нецаринска ограничења ове врсте укину. У делу курса који ће се бавити нецаринским ограничењима слободе трговине робом ће се зато најпре објаснити појам и карактеристике сваког од наведених типова ограничења. Да би се јасније учили њихови најчешћи појавни облици нарочито ће се проучавати пракса Суда правде ЕУ и Тела за решавање спорова Светске трговинске организације, будући да је пракса ових форума богата одлукама које се тичу наведених врста ограничења слободе трговине.

Један од значајних циљева како ССП тако и Споразума ЦЕФТА јесте да се осигура поштена тржишна утакмица у оквиру зоне слободне трговине. Зато не чуди што оба ова споразума садрже одредбе о анти-дампиншким мерама и мерама заштите од прекомерног увоза. Одредбе о анти-дампиншким мерама уређују поступак увођења мера које треба да неутралишу ценовну дискриминацију створену увозом робе по дампиншким ценама и елиминишу негативне ефекте које је дампинг створио или

претио да створи на домаћу индустрију. Правила о мерама заштите од прекомерног увоза, како им и име говори, уређују мере које држава може да предузме како би заштитила одређену домаћу индустрију од прекомерног увоза који ствара или прети да створи озбиљну штету домаћој индустрији.

Још један важан елемент споразума о слободној трговини у југоисточној Европи јесу и правила о техничким препрекама трговини. Правни режим ових препрека према Споразуму ЦЕФТА у принципу је једнак оном који успоставља Споразум о техничким препрекама трговини закључен у оквиру Светске трговинске организације. Сходно томе, државе уговорнице ЦЕФТА су дужне да идентификују и уклоне све непотребне техничке препреке трговини, како је то прописано наведеним споразумом СТО. Штавише, прописано је и да се формира заједничка комисија која ће надгледати процес уклањања ових препрека. Како би се створила јаснија слика о правном третману техничких препрека трговини, и на овом месту ће се прибећи анализи праксе Тела за решавање спорова СТО, јер су правна тумачења и принципи које је установио овај форум веома релевантни и у контексту слободне трговине у југоисточној Европи.

Као што то чини у случају техничких препрека трговини, и у контексту правног третмана санитарних и фитосанитарних мера Споразум ЦЕФТА упућује на Споразум о примени санитарних и фитосанитарних мера СТО. Државе уговорнице ЦЕФТА треба да сарађују на пољу санитарних и фитосанитарних мера како би релевантне прописе примењивале на недискриминаторан начин. Такође, тамо где је то прикладно, државе уговорнице треба да отворе преговоре у циљу закључивања споразума о хармонизацији или међусобном признавању у наведеним стварима, а све то у складу са релевантним одредбама Споразума о санитарним и фитосанитарним мерама СТО и других меродавних међународних уговора. Како је меетодологија уређења правног режима санитарних и фитосанитарних мера иста као и методологија уређења техничких препрека трговини, дидактички приступ овој теми ће се заснивати на истом обрасцу као и у претходном случају.

Коначно, споразуми о слободној трговини у југоисточној Европи садрже посебна правила о трговини пољопривредним производима, за чије свеобухватно проучавање ће бити потребно сагледати правила садржана у споразумима о слободној трговини у ширем контексту, а тај шири контекст чине релевантна правила ЕУ и СТО.